

تاثیر پوشش گیاهی و تغییر کاربری در فرسایش توده ای

تکتم تاج گردان^{1*}، علی کشمیری²، لطف ا. .
پارسایی³، صفیه علیمحمدی⁴

1-دانش آموخته کارشناسی ارشد خاکشناسی دانشگاه علوم
کشاورزی و منابع طبیعی گرگان و کارشناس فضای سبز

شهرداری بجنورد، Tajgardan_toktam@yahoo.com

2-دانش آموخته کارشناسی ارشد برنامه ریزی و
جغرافیای شهری دانشگاه آزاد شیروان،

Keshmiri.ma@yahoo.com

3-عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع
طبیعی گرگان

4- دانش آموخته کارشناسی ارشد خاکشناسی دانشگاه
علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

چکیده

فرسایش توده ای (زمین لغزش) در کشور ما اغلب به دلیل فرسایش خاک و در نتیجه افزایش فعالیت های کشاورزی و فعالیتهای معدنی و احداث جادههای باشد. فرسایش خاک بعنوان یک مشکل رایج با نگرانی های زیست محیطی و اجتماعی فراوانی روبرو است. با توجه به هزینه بر بودن و مقرون به صرفه نبودن کنترل مکانیکی دامنه های ناپایدار غیرممکن است. بنابراین، هدف شناسایی کم هزینه ترین و باثبات ترین، بدون آسیب رساندن به محیط زیست و تسهیل در بازیابی اکولوژیکی طولانی مدت است. یکی از عوامل موثر تثبیت کننده این ناپایداری ها که در این تحقیق بیشتر به مزایای آن پرداخته شده است پوشش گیاهی است. استفاده از پوشش گیاهی به دلیل نقش ریشه ها در افزایش مقاومت برشی خاک، به عنوان اثرات مکانیکی و جایگزین مهندسی زیستی برای تثبیت زمین لغزش ها مناسب می باشد. ریشه های گیاهان بامیزان آب نفوذی به دامنه ها، ناشی از بارندگی را با جذب و فرایند تبخیر و تعرق کاهش داده و با کاهش درصد رطوبت خاک که از آن به عنوان اثرات هیدرولوژیکی یاد می شود به کاهش خطر وقوع زمین لغزش می انجامد. نتایج بررسی تحقیقات متعدد نشان می دهد پوشش گیاهی می تواند به طور موثر فرسایش را کنترل کند. با توجه به تاثیر مثبت این ویژگی، پوشش گیاهی هر منطقه برای همیشه پایدار نیست و حفظ آن نیاز به مدیریت دارد و پیشنهاد می شود استفاده از گونه های مختلف گیاهی، توسعه پوشش گیاهی و احیای جنگل ها باید یک استراتژی بلند مدت باشد. اگر چه روند تغییر کاربری در بسیاری از حوزه ها اجتناب ناپذیر است، اما لحاظ حد آستانه لغزش جهت تغییر کاربری ها باعث بروز مشکلات فرسایشی نخواهد شد. هدف از مطالعه حاضر بررسی نقش پوشش گیاهی در

پایداری دامنه های ناپایدار و فرسایش توده ای می
باشد.

کلمات کلیدی: پوشش گیاهی، کاربری زمین،
فرسایش، پایداری، خطر

1-مقدمه